

Bliží se konec roku 2022, který se kromě války na Ukrajině nesl ve znamení zvyšující se inflace a zdražování energií. V právním světě se však událo zajímavých a důležitých věcí více – v posledním letošním vydání našeho Business Bulletinu Vám proto přinášíme informace o velké novele zákona o ochraně spotřebitele, která zároveň přináší také změny v občanském zákoníku, dále novinky v oblasti sankcí, práva na informace a hospodářské soutěže a v neposlední řadě také informace o pomoci velkým podnikům, které donedávna neměly nárok na žádnou podporu ve vztahu k vysokým cenám energie. Z rozhodovací praxe zaujme rozhodnutí Soudního dvora EU týkající se evidence skutečných majitelů, rozhodnutí Nejvyššího soudu zabývající se nájmem prostor sloužících k podnikání a také rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ohledně online prodeje (a následného offline výdeje) o svátcích. Na závěr si Vás dovoluujeme pozvat na Business Brunch v roce 2023 – na prvním z těchto našich pravidelných setkání se bude v příštím roce diskutovat právní rámec pro marketing a reklamu.

NOVINKY V LEGISLATIVĚ

Novela zákona o ochraně spotřebitele a souvisejících ustanovení občanského zákoníku

Dne 6. 1. 2023 nabyde účinnosti novela zákona o ochraně spotřebitele a občanského zákoníku, která byla ve Sbírce zákonů publikována pod č. 374/2022 Sb. Novela je transpozicí právních předpisů, které byly přijaty na úrovni EU již v roce 2019 a měly být transponovány do našeho právního řádu nejpozději ke dni 1. 7. 2021. Novela má za cíl zvýšit ochranu práv spotřebitelů a zároveň zefektivnit vymáhání případných porušení, kterých se dopustí podnikatelé.

Nově by v rámci **zákona o ochraně spotřebitele** měla být zavedena povinnost neužívat zneužívající ujednání ve smlouvách uzavíraných se spotřebitelem. Oproti úpravě obsažené v občanském zákoníku se zákaz týká pouze (i) ujednání, která nebyla individuálně sjednána (ujednání, která byla sepsána předem, a spotřebitel proto nemohl jejich obsah ovlivnit), a dále na (ii) ujednání, jejichž užití je zakázáno za všech okolností. Nově se také stanoví povinnost seznámit spotřebitele se zvláštními pravidly, která je třeba dodržet při užívání věci, zejména řídi-li se užívání návodem, vyjma případů, jsou-li tato pravidla obecně známa.

Vzhledem k rozvoji on-line služeb a poskytování služeb prostřednictvím internetu se novela zákona o ochraně spotřebitele věnuje také **regulaci on-line tržiště**, což je jednoduše služba, která poskytuje spotřebiteli možnost uzavřít smlouvu s podnikatelem distančním způsobem prostřednictvím internetové stránky, části internetové stránky nebo aplikace, která je provozována jiným podnikatelem.

Rozšiřuje se taktéž **okruh klamavých praktik** a opomenutí, kdy nově se mezi klamavé konání podnikatele řadí jakékoliv uvádění výrobku na trh jako výrobku totožného s výrobkem uváděným na trh v nejméně dvou jiných členských státech EU, přestože má takový výrobek odlišné složení nebo znaky, pokud to není odůvodněno oprávněnými a objektivními skutečnostmi.

Novela dále ukládá podnikatelům povinnost zavést opatření a postupy, které zajistí **pravdivost spotřebitelských recenzí**, tzn., že budou skutečně činěny pouze spotřebiteli, kteří zboží opravdu zakoupili, resp. využili nabízenou službu. Současně se podnikatelům ukládá povinnost o takových opatřeních v předstihu informovat spotřebitele jasným a srozumitelným způsobem. Dané povinnosti se uplatní i pro spotřebitelské recenze hodnotící podnikatele samotného (a nikoliv tedy konkrétní produkt či službu). Zároveň se mezi klamavé praktiky řadí takové jednání podnikatele, které má za cíl propagovat vlastní výrobek či službu takovým způsobem, že podnikatel zveřejňuje **falešné spotřebitelské recenze**, popřípadě takovou činnost zadává třetí osobě. Toto se vztahuje taktéž na zkreslování recenzí a doporučení na sociálních sítích.

V případě **slevových akcí** je nově podnikatel povinen poskytnout spotřebiteli informaci o slevě z ceny

výrobku, která obsahuje informaci o nejnižší ceně výrobku, za kterou jej podnikatel nabízel a prodával v době 30 dnů před poskytnutím slevy, resp. v době 30 dnů před prvním poskytnutím slevy, zvyšuje-li slevu z ceny postupně.

V návrhu **novely občanského zákoníku** se upravují další navazující povinnosti podnikatele před uzavřením smlouvy, například se stanoví, že podnikatel spotřebiteli před uzavřením smlouvy poskytne údaje o své totožnosti (vždy o svém sídle a telefonní číslo). Nad rámec evropské úpravy se pak stanoví povinnost sdělit i adresu pro doručování elektronické pošty, pokud ji podnikatel vlastní.

V rámci novelizovaných ustanovení občanského zákoníku se například nově upravují **práva spotřebitele z vadného plnění** v rámci **rozšíření lhůty, během které se projevená vada bude považovat za vadu, která existovala na zboží již při jeho převzetí, a to z původních 6 měsíců na 1 rok**. Oproti tomu má spotřebitel možnost uplatnit práva z vadného plnění poskytnutím přiměřené slevy z kupní ceny nebo odstoupení od smlouvy s podnikatelem pouze v případě, že podnikatel odmítne vadu odstranit, vada se projeví opakovaně či představuje podstatné porušení smlouvy.

V rámci zákonné úpravy **záruky za jakost** se nově stanoví, že záruka za jakost vzniká již samotným prohlášením poskytovatele záruky, že kupujícího uspokojí nad rámec jeho zákonných práv z vadného plnění, zejména tím, že mu vrátí kupní cenu, vymění věc nebo ji opraví anebo v této souvislosti poskytne službu, nebude-li mít věc vlastnosti uvedené v prohlášení o záruce. Záruka za jakost vznikne i prohlášením učiněným podnikatelem ve formě reklamě dostupné nejpozději v okamžiku uzavření kupní smlouvy. Je-li obsah záruky uvedený v jiném prohlášení o záruce pro kupujícího méně příznivý než obsah záruky učiněné v reklamě, má přednost obsah uvedený v reklamě.

Dále novela navrhuje vymezení digitálního obsahu, tzn. věci v digitální podobě, a kompletní novou úpravu v rámci oddílu 6, který se bude týkat pouze **poskytování digitálního obsahu**. Za tímto účelem přibudou v občanském zákoníku úplně nová ustanovení, a to konkrétně § 2389a – § 2389u.

V případě poskytování digitálního obsahu se pak podnikatel zavazuje zajistit, že po dobu 2 let od zakoupení digitálního obsahu bude možné digitální obsah řádně a soustavně používat, a to tím, že zajistí nezbytné **aktualizace digitálního obsahu**. Aktualizaci digitálního obsahu bude nově možno vyloučit pouze na základě výslovného souhlasu spotřebitele.

Nově již není možné uzavření smlouvy se spotřebitelem prostřednictvím telefonu nebo obdobného zařízení. V takovém případě je po skončení hovoru podnikatel povinen potvrdit spotřebiteli nabídku učiněnou během hovoru bez zbytečného odkladu v textové podobě a spotřebitel je nabídkou vázán až v momentě, kdy projeví svůj souhlas elektronicky nebo podpisem listiny.

Program podpory na zvýšené náklady na zemní plyn a elektřinu v důsledku mimořádně prudkého růstu jejich cen + zastropování cen energie pro VELKÉ PODNIKY

Vláda již v listopadu (na základě usnesení vlády č. 876) odstartovala možnost podávat žádosti v rámci Výzvy 1 z Programu podpory na zvýšené náklady na zemní plyn a elektřinu v důsledku mimořádně prudkého růstu jejich cen. Program i samotná Výzva 1 jsou administrovány Ministerstvem průmyslu a obchodu – stručně lze říci, že Program je určitý rámec, ve kterém budou postupně vyhlášovány jednotlivé výzvy – aktuálně běží příjem žádostí v rámci Výzvy 1 (příjem žádostí bude ukončen dne 8. 2. 2023).

Výzva 1 je určena pro kompenzace za rozhodné období od **1. 2. 2022 do 31. 10. 2022**, celková alokace programu je **30 mld. Kč**; maximální částka podpory pro jednoho žadatele je nicméně 45 mil. Kč, případně 200 mil. Kč (v případě energeticky náročného podniku a/nebo podniku ve vybraných odvětvích – detaily jsou obsaženy ve Výzvě 1).

Druhým opatřením, které s cenami energií také přímo souvisí, je zastropování cen energie pro velké podniky, které vláda schválila na svém jednání dne 14. 12. 2022.

Ačkoli konkrétní znění tohoto opatření ještě není v době přípravy tohoto Business Bulletinu k dispozici, cena energií by měla být dle informací z tiskové konference vlády zastropována na úrovni 5.000 Kč za elektřinu a 2.500 Kč za plyn za MWh bez DPH a distribučních poplatků. Shodně jako v případě malých a středních firem bude zastropování platit do 80 % nejvyšší měsíční spotřeby z posledních pěti let. Měly by být také specificky stanoveny limity pro jednotlivé zákazníky a podpora by se měla vyplácet čtvrtletně zpětně. Program nicméně bude nutné schválit ještě na evropské úrovni (tzv. notifikace).

Zákon o omezujících opatřeních – sankční zákon

Dne 9. 12. 2022 byl odeslán k publikaci ve Sbírce zákonů zákon o omezujících opatřeních proti některým závažným jednáním uplatňovaným v mezinárodních vztazích (sankční zákon). Nový zákon stanoví s ohledem na zájem České republiky na zachování a obnově mezinárodního míru a bezpečnosti, boji proti terorismu, dodržování mezinárodního práva, ochraně lidských práv a svobod a podpoře demokracie a právního státu

- a) postup předkládání návrhů na zařazení subjektů, vůči nimž by se měla uplatňovat omezující opatření, na sankční seznam podle příslušného předpisu EU,
- b) postup pro zápis subjektů na **vnitrostátní sankční seznam**,
- c) pravidla přijímání vnitrostátních omezujících opatření vůči některým subjektům za jednání postížitelné podle příslušného předpisu EU.

Sankčním seznamem EU se rozumí seznam subjektů, vůči nimž jsou uplatňována omezující opatření podle příslušného předpisu EU. Vnitrostátním sankčním seznamem se rozumí seznam subjektů, vůči nimž budou uplatňována omezující opatření na základě tohoto nového zákona.

Vláda na základě návrhu ministerstva rozhodne o tom, zda bude subjekt navržen na zařazení na sankční seznam EU, vyřazení z něj nebo o tom, zda bude navržena změna jeho zařazení, popřípadě o zápisu subjektu na vnitrostátní sankční seznam.

Omezující opatření pak budou subjektům ukládána podle zákona o provádění mezinárodních sankcí.

Novela zákona o provádění mezinárodních sankcí – žádost o výjimky ze sankcí

S účinností od 1. 9. 2022 byla přijata novela zákona o provádění mezinárodních sankcí, kterou byly upraveny podmínky, které se uplatní při udělování výjimek ze zákazu nebo omezení ze sankčního režimu.

Nově Finanční analytický úřad výjimku ze sankčního režimu neposkytne, pokud by její poskytnutí bylo v rozporu se zahraničněpolitickým zájmem ČR, mohlo by ohrozit veřejný pořádek nebo bezpečnost ČR. Jedná se o podmínky, které nemusí být splněny kumulativně a k zamítnutí žádosti o výjimku ze strany žadatele postačuje tedy i rozpor se zahraničněpolitickým zájmem ČR.

Novela zákona o svobodném přístupu k informacím – rozšíření okruhu povinných subjektů

S účinností od 1. 9. 2022 byl rozšířen okruh povinných subjektů dle zákona o svobodném přístupu k informacím o veřejné podniky, což jsou státem nebo samosprávou ovládané podniky podnikající v odvětvích, jako je energetika či doprava, jako např. státní firmy typu ČEZ nebo Dopravní podnik hlavního města Prahy. Dále novela zavedla povinnost zveřejňovat ve formě otevřených dat tzv. dynamická data, jakými jsou například data ze senzorů sledujících dopravu či počasí. Zřizuje se také informační systém, ve kterém budou na jednom místě zpřístupněny údaje z výročních zpráv.

Návrh novely zákona o ochraně hospodářské soutěže – shovívavost a narovnání

Do Poslanecké sněmovny míří návrh novely zákona o ochraně hospodářské soutěže, který má za cíl implementaci směrnice Evropského parlamentu o posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž v členských státech tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla pro zajištění řádného fungování vnitřního trhu.

Nově se zavádějí instituty shovívavosti a narovnání. Podá-li soutěžitel žádost o užití institutu shovívavosti, bude možné za stanovených podmínek upustit od uložení pokuty nebo případně rozhodnout o jejím snížení.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže pak bude moci po zahájení řízení o narušení hospodářské soutěže zahájit narovnání, a to za účelem dosažení procesních úspor; podmínkou bude, aby účastník řízení ve lhůtě stanovené Úřadem písemně sdělil, že do narovnání vstoupí. V rámci narovnání pak bude moci účastník řízení požádat o snížení pokuty, a to za současného přiznání k narušení hospodářské soutěže (o kterém byl informován ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve sdělení výhrad).

Návrh vyhlášky o zveřejňování soudních rozhodnutí

Navrhovaná vyhláška je jednou z vyhlášek, které mají být vydány k provedení zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů. Cílem předloženého návrhu je zakotvit kategorie pravomocných soudních rozhodnutí, které budou okresní,

krajské a vrchní soudy zveřejňovat v databázi rozhodnutí okresních, krajských a vrchních soudů. Tuto databázi bude spravovat a provozovat Ministerstvo spravedlnosti. Dále vyhláška obsahuje také rozsah, v jakém budou daná rozhodnutí zveřejňována.

SOUDNÍ PRAXE

Evidence skutečných majitelů – konec zveřejňování informací o skutečných majitelích?

Velký senát Soudního dvora Evropské unie ve svém rozhodnutí ze dne 22. 11. 2022 konstatoval, že ustanovení směrnice proti praní peněz, podle něhož musí členské státy zajistit, aby informace o skutečných majitelích společností a jiných právnických osob zapsaných v rejstříku na jejich území **byly vždy k dispozici jakékoli osobě z široké veřejnosti**, je z hlediska Listiny základních práv EU (dále jen jako „Listina“) neplatné.

Podle Soudního dvora představuje přístup široké veřejnosti k informacím o skutečných majitelích **závažný zásah do práva na soukromý život** zakotveného v článku 7 Listiny a **do práva na ochranu osobních údajů** v článku 8 Listiny. Zpřístupněné informace totiž umožňují neomezenému počtu osob informovat se o faktické a finanční situaci skutečného majitele a pro zapisovaný subjekt toto bez dalšího představuje taktéž **riziko potenciálního zneužití osobních údajů**, které nejen, že jsou v národních rejstřících zveřejňovány, ale mohou být i šířeny nebo ukládány.

Soudní dvůr sice uvedl, že opatření pro zápis skutečného majitele sleduje cíl spočívající v předcházení praní špinavých peněz a financování terorismu, vytváří zvýšenou transparentnost a prokazatelně sleduje cíl obecného zájmu, ale zásah, který takové opatření s sebou přináší, není omezený pouze na to, co je nezbytně nutné, a dále **není přiměřený sledovanému cíli**.

Soudní dvůr dodal, že fakultativní ustanovení, která umožňují členským státům **podmínit zpřístupnění informací o skutečných majitelích registrací on-line** a **stanovit za výjimečných okolností odchylky od přístupu široké veřejnosti k těmto informacím**, nemohou sama o sobě **prokázat ani vyvážené poměření** mezi sledovaným cílem obecného zájmu a základními právy zakotvenými v článcích 7 a 8 Listiny, **ani existenci dostatečných záruk** umožňujících subjektům údajů účinně chránit své osobní údaje před rizikem zneužití.

Řada evropských rejstříků již v reakci na výše uvedené rozhodnutí SDEU přistoupila k znepřístupnění údajů široké veřejnosti a omezila veřejný přístup do jednotlivých evidencí. U nás prozatím ke změně zákona o evidenci skutečných majitelů nedošlo, lze ji ale očekávat.

K otázce, zda je nutné prokázat skutkové naplnění výpovědního důvodu současně s výpovědí – rozhodnutí NS ČR ve věci sp. zn. 26 Cdo 3329/2021

Předmětem rozhodování Nejvyššího soudu bylo posouzení, zda je nutné prokázat skutkové naplnění výpovědního důvodu současně s výpovědí.

Nejvyšší soud dospěl ve svém posouzení k závěru, že ačkoli výpovědní důvod je podle § 2310 odst. 1 občanského zákoníku nutné ve výpovědi nájmu prostoru sloužícího podnikání na dobu určitou náležitě skutkově konkretizovat, žádné ustanovení o skončení nájmu prostoru sloužícího k podnikání výpovědí nestanoví a ani ze smyslu a účelu právní úpravy nevyplývá, že by podmínkou oprávněnosti, případně důvodem neplatnosti či dokonce zdánlivosti výpovědi z nájmu bylo (ne)prokázání naplnění výpovědního důvodu vypovídající straně současně s výpovědí. Soud proto uzavřel, že **není povinností strany, která nájem vypovídá, aby naplněnost uplatněného výpovědního důvodu „dokládala“ či jinak prokazovala již při podání výpovědi**.

Bude-li mezi stranami spor o naplněnost výpovědního důvodu, má vypovídající strana možnost podat proti takové výpovědi námitky a nebude-li s vypořádáním námitek spokojena, může se domáhat přezkumu oprávněnosti výpovědi soudem. Teprve v řízení před soudem pak budou muset strany prokázat (ne)naplněnost výpovědního důvodu.

K otázce, za jakých podmínek lze vypovědět nájemní smlouvu prostoru sloužícího podnikání z důvodu přestavby prostor – rozhodnutí NS ČR ve věci sp. zn. 26 Cdo 3115/2021

V rámci rozhodnutí pod sp. zn. 26 Cdo 3115/2021 se Nejvyšší soud zabývá předpoklady výpovědi nájmu prostoru sloužícího podnikání z důvodu přestavby nemovité věci, kde se prostor nachází.

Dle názoru Nejvyššího soudu je zákonodárcem užitý pojem „přestavována“ nutno vykládat tak, že musí jít

o přestavbu trvale bránící dalšímu užívání prostor k sjednanému (určenému) účelu, a to v situaci, kdy pronajímatel nemohl (nemusel) provedení takové přestavby při uzavírání nájemní smlouvy předvídat. Pouhá oprava nemovité věci pro odůvodnění výpovědi dle tohoto ustanovení nemůže obstát.

Prodej v maloobchodě: online prodej prostřednictvím e-shopu během vybraných státních svátků – rozhodnutí NSS ČR ze dne 24. 8. 2022 ve věci sp. zn. 7 As 229/2020

Předmětem rozhodování Nejvyššího správního soudu bylo posouzení zákazu maloobchodního prodeje o vybraných státních svátcích v prodejních o rozloze nad 200 m² pouze na kamenné prodejny nebo i na výdejny internetových obchodů, které v dané prodejně umožňují objednání zboží ze strany zákazníka, možnost platby za zboží prostřednictvím automatu i výdej zboží prostřednictvím personálu obchodu.

Dle názoru dozorového orgánu, tzn. ČOI, zákon o prodejní době **výslovně** stanoví zákaz prodeje o vybraných státních svátcích v maloobchodě a velkoobchodě a pro účely tohoto zákona není určující, zda se jedná o podnikatele vykonávajícího maloobchodní činnost prostřednictvím kamenných provozoven nebo internetových obchodů, ale zda se jedná o podnikatele s předmětem podnikání „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 a 3 živnostenského zákona“, obor činnosti „velkoobchod a maloobchod“, „koupě zboží za účelem dalšího prodeje“ či jiný obor činnosti.

Nejvyšší správní soud však v této věci konstatoval, že uzavření **kupní smlouvy představuje pouze jednu z fází prodeje, a proto je zákaz prodeje stanovený zákonem o prodejní době nezbytné uplatnit pouze tam, kde se všechny fáze prodeje uskuteční v kamenné prodejně (v prodejně fyzicky proběhne celý prodej).**

Nejvyšší správní soud se v projednávané věci ztotožnil s tvrzeními prodejce, který se bránil rozhodnutí ČOI, že u zboží zakoupeného zákazníkem prostřednictvím internetového obchodu jeho pouhé vydání v provozovně, i včetně uskutečnění případné platby za zboží v takové provozovně, nelze považovat za prodej v maloobchodě či v provozovně ve smyslu zákona o prodejní době, neboť rozhodující fáze prodeje (uzavření kupní smlouvy) se neuskutečnila v provozovně, nýbrž na internetových stránkách.

Výdejny internetových obchodů tak mohou být otevřené i v době vyjmenovaných svátků, kdy kamenné prodejny dle zákona o prodejní době musí být zavřené.

RANDLS BUSINESS BRUNCH

Rádi bychom Vás pozvali na čtvrtý ročník našich společných Business Brunch setkání. Business Brunch je půldenní seminář (9:30 – 12:30) s dobrým jídlem, ve kterém budeme reagovat na aktuální právní témata a informovat Vás o novinkách v právních předpisech i rozhodnutí soudů, budeme Vás školit v oblastech, na které míří největší množství dotazů našich klientů a budeme diskutovat a řešit Vaše problémy v praxi.

Business Brunch 2023 jsme znovu naplánovali jako blok tří setkání, vždy na aktuální téma, a to v následujících termínech: **8. 2. 2023, 16. 5. 2023 a 18. 10. 2023.**

Pro první Business Brunch 2023 jsme vybrali téma **Marketing a reklama v kostce – jak právně správně na propagaci vlastního podniku.**

Leták Business Branche je dostupný [zde](#), detaily ohledně organizace a přihlašování naleznete [zde](#).

Sledujte nás na Facebooku a na LinkedIn

Informace obsažené v tomto materiálu nelze považovat za právní rady, nejsou vyčerpávající a nejsou zamýšleny pro žádné konkrétní použití. Před aplikací zde obsažených informací nebo rozhodnutím učiněným na jejich základě doporučujeme vyhledat naši nezávislou a odbornou právní konzultaci.

V případě, že máte zájem o právní služby prosím kontaktujte nás na následující e-mailové adrese: info@randls.com.

Zásady zpracování osobních údajů jsou dostupné [zde](#).

V případě, že si nepřejete, abychom Vám zasílali newsletter, prosím, odhlaste se na e-mailové adrese info@randls.com.